

Witam w nowym roku 2021 😊

PRACA DOMOWA NR 8 (18-22.01.2021)

UWAGA!

Odpowiedzi na polecenia proszę zapisać w zeszycie, na kartach lub w postaci tekstu w programie Word. Proszę je odesłać na adres e-mail:

m.tomporek@mos4.elodz.edu.pl lub przez komunikator Messenger do **25 STYCZNIA 2021 r.** w postaci zdjęć (screenów) lub pliku tekstowego.

Brak pracy w terminie skutkuje oceną niedostateczną.

W razie problemów technicznych, osobistych i innych, proszę o kontakt.

Proszę wykonać następujące polecenia z podręcznika

„To się czyta! 1” Anny Klimowicz i Joanny Ginter:

Temat I: Człowiek i jego dążenia.

1. Do przemyślenia...

Dlaczego ludzie często uważają, że zajmują wyjątkowe miejsce w świecie natury?

2. Wpisz do zeszytu definicje:

podmiot liryczny – „ja liryczne” – osoba mówiąca w utworach **lirycznych**. **Podmiot liryczny** może występować w liczbie pojedynczej, jako ja lub w liczbie mnogiej, jako **podmiot** zbiorowy. Ten ostatni widoczny jest np. w Bogurodzicy: Zyszczy nam, spuści nam, itd.

ironia – polega na celowym podkreśleniu sprzeczności między dosłownym znaczeniem wypowiedzi a jej znaczeniem właściwym, niewyrażonym wprost. Często jest to złośliwość, drwina zawarta w słowach pozornie pozytywnych, gdy np. po obejrzeniu nieudanego filmu stwierdzamy: *Chyba nic lepszego w życiu nie widziałem.*

3. Zapoznaj się życiem i twórczością Wisławy Szymborskiej – laureatki literackiej Nagrody Nobla.

- <https://culture.pl/pl/tworca/wislawa-szymborska>
- https://poezja.org/wz/Szymborska_Wis%C5%82awa/
- <https://lubimyczytac.pl/autor/14851/wislawa-szymborska>

4. Przeczytaj wiersz Wisławy Szymborskiej „Sto pociech” i wykonaj pisemnie polecenia nr 1-6.

NA POCZĄTEK

Dlaczego ludzie często uważają, że zajmują wyjątkowe miejsce w świecie natury?

Wisława Szymborska

Sto pociech

Zachciało mu się szczęścia,
zachciało mu się prawdy,
zachciało mu się wieczności,
patrzcie go!

Ledwie rozróżnił sen od jawy,
ledwie domyślił się, że on to on,
ledwie wystrugał ręką z pletwy rodem
krzesiwo¹ i rakiętę,
łatwy do utopienia w łyżce oceanu,
za mało nawet śmieszny, żeby pustkę śmieszyć,
oczami tylko widzi,
uszami tylko słyszy,
rekordem jego mowy jest tryb warunkowy,
rozumem gani rozum,
słowem: prawie nikt,
ale wolność mu w głowie, wszechwiedza i byt
poza niemądrym mięsem,
patrzcie go!

Bo przecież chyba jest,
naprawdę się wydarzył
pod jedną z gwiazd prowincjonalnych².
Na swój sposób żywotny i wcale ruchliwy.
Jak na marnego wyrodka kryształu –
dość poważnie zdziwiony.
Jak na trudne dzieciństwo w koniecznościach stada –
nieźle już poszczególny.
Patrzcie go!

Wisława Szymborska
(1923–2012)

Jest uznawana za jedną z najważniejszych polskich poetek XX w. Była także eseistką, krytyczką i tłumaczką. W 1996 r. otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.

¹ **Krzesiwo** – narzędzie, którego dawniej używano do rozniecania ognia.

² **Prowincjonalny** – znajdujący się daleko od centrum, nieistotny.

Tylko tak dalej, dalej choć przez chwilę,
 bodaj przez mgnienie galaktyki małej!
 Niechby się wreszcie z grubsza okazało,
 czym będzie, skoro jest.
 A jest – zawzięty.
 Zawzięty, trzeba przyznać, bardzo.
 Z tym kółkiem w nosie, w tej todze, w tym swetrze.
 Sto pociech, bądź co bądź.
 Niebożę.
 Istny człowiek.

WAŻNA WIADOMOŚĆ

Ironia polega na celowym podkreśleniu sprzeczności między dosłownym znaczeniem wypowiedzi a jej znaczeniem właściwym, niewyrażonym wprost. Często jest to złośliwość, drwina zawarta w słowach pozornie pozytywnych, gdy np. po obejrzeniu nieudanego filmu stwierdzamy: *Chyba nic lepszego w życiu nie widziałem*. Ironię stosuje się zarówno w codziennych wypowiedziach, jak i w utworach literackich.

PO PRZECYTANIU

Ukryte w tekście

1. O kim mówi w wierszu podmiot liryczny?
2. W której zwrotce podmiot liryczny najmocniej podkreśla ludzką słabość? Przeczytaj odpowiednie fragmenty. Na ich podstawie wyjaśnij, na czym polega kruchość człowieka i co go ogranicza.
3. Jakie pragnienia i potrzeby ma człowiek według podmiotu lirycznego? Wskaż odpowiednie wersy w pierwszej i drugiej zwrotce.
4. W jaki sposób podmiot liryczny odnosi się do bohatera utworu? Wybierz właściwe określenia. Dlaczego właśnie w ten sposób?
ironicznie, z powagą, z szacunkiem, żartobliwie, złośliwie, z czułością, z dystansem
5. Wyjaśnij, jak rozumiesz tytuł utworu. Do kogo odnosi się wyrażenie „sto pociech”? Dlaczego? W razie potrzeby skorzystaj ze słownika frazeologicznego.
6. Dlaczego podmiot liryczny nazywa człowieka *zawziętym*?
7. Odszukaj puentę w wierszu. Wyjaśnij jej znaczenie.

Tvoja wypowiedź

8. Jakie naturalne ograniczenia życia na Ziemi udało się ludziom pokonać, a z czym nie potrafią oni sobie poradzić? Zapisz w zeszycie po trzy przykłady.

Temat II: Opowieść o wygnaniu z raju w Księdze Rodzaju.

1. Do przemyślenia...

Dlaczego ludzie często intrygują rzeczy, które są zakazane lub trudno osiągalne?

2. Wpisz do zeszytu informacje o utworze (szare pole, strona 68, podręcznik).

3. Przeczytaj tekst „Księga Rodzaju” i wykonaj pod tekstem (pisemnie w zeszycie) polecenia nr 1-8.

4. Zapoznaj się z informacjami o Biblii.

Biblia – **Pismo Święte** (z greckiego βιβλίον, *biblion* „zwój papirusu, księga”, l.m. βιβλία, *biblia* „księgi”) – zbiór ksiąg, spisanych pierwotnie w językach [hebrajskim](#), [aramejskim](#) i w [greckim](#) (w formie *koinè* (gr. κοινή)), uznawanych przez wyznawców judaizmu i chrześcijaństwa za natchnione przez [Boga](#). Biblia i poszczególne jej części posiadają odmienne znaczenie religijne dla różnych [wyznań](#). Na chrześcijańską Biblię składają się [Stary Testament](#) i [Nowy Testament](#). Biblia hebrajska – [Tanach](#) – obejmuje [księgi Starego Testamentu](#).

Stary Testament – starsza część [Biblii](#), przyjęta przez [chrześcijaństwo](#). [Judaistyczna](#) (a za nią [protestancka](#)) wersja obejmuje 39 ksiąg (w judaizmie liczone jako 24; spisane głównie w [języku hebrajskim](#)), [katolicka](#) zawiera 46, a [prawosławna](#) w sumie 49-51 (księgi hebrajskie i greckie z [Septuaginty](#)). Stary Testament razem z [Nowym Testamentem](#) tworzą Pismo Święte – [Biblię](#).

Genesis – inaczej „Księga Rodzaju”, Pierwsza Księga Mojżeszowa ([hebr.](#) בראשית *Bereszit* (od pierwszych słów *Na początku*), [gr.](#) Γένεσις *Genesis*) – pierwsza księga [Biblii](#), należąca do [Starego Testamentu](#), zaliczana do [Pięcioksięgu](#) (*Tory*).

5. Znajdź synonimy do słowa RAJ. Skorzystaj ze słownika synonimów/wyrazów bliskoznacznych.

4 Czy warto być ciekawym?

Opowieść o wygnaniu z raju

NA POCZĄTEK

Dlaczego ludzie często intrygują rzeczy, które są zakazane lub trudno osiągalne?

O UTWORZE

Księga Rodzaju jest początkową księgą Starego Testamentu. Nazywa się ją też Genesis (w języku greckim genesis to „pochodzenie, początek”). Księga składa się z pięćdziesięciu rozdziałów. Rozdziały 1–11 zawierają symboliczne opowieści o początkach świata i ludzkości, takie jak:

- stworzenie świata i człowieka przez Boga,
- życie w raju,
- upadek pierwszych ludzi – grzech pierworodny,
- potop i arka Noego,
- budowa wieży Babel.

W pozostałych rozdziałach opisane są dzieje Abrahama, Izaaka, Jakuba i Józefa, którzy według ksiąg biblijnych byli praojcami ludzkości i Izraela.

Księga Rodzaju ukazuje przede wszystkim relacje człowieka z Bogiem. Jest także próbą wyjaśnienia sensu ludzkiego życia i miejsca ludzi w świecie.

Więcej o starożytności i Biblii → s. 170–173

 LEKTURA
OBOWIĄZKOWA
STAROŻYTNOŚĆ

Księga Rodzaju (fragmenty)

Upadek pierwszych ludzi

Kuszenie
Ewy

3¹A wąż¹ był bardziej przebiegły niż wszystkie zwierzęta lądowe, które Bóg stworzył. On to rzekł do niewiasty: «Czy rzeczywiście Bóg powiedział Nie jedzcie owoców ze wszystkich drzew tego ogrodu?». ²Niewiasta odpowiedziała wężowi: «Owoce z drzew tego ogrodu jeść możemy, ³tylko o owoc z drzewa, które jest w środku ogrodu, Bóg powiedział: Nie wolno wam z niego, a nawet go dotykać, abyście nie pomarli». ⁴Wtedy rzekł wąż do niewiasty: «Na pewno nie umrzecie! ⁵Ale wie Bóg, że gdy spożyjecie

¹ W postaci węża ukazując Adamowi i Ewie Szatan.

owoc z tego drzewa, otworzą się wam oczy i tak jak Bóg będziecie znali dobro i zło».

⁶Wtedy niewiasta spostrzegła, że drzewo to ma owoce dobre do jedzenia, że jest ono rozkoszą dla oczu i że owoce tego drzewa nadają się do zdobycia wiedzy. Zerwała zatem z niego owoc, skosztowała i dała swemu mężowi, który był z nią: a on zjadł. ⁷A wtedy otworzyły się im obojgu oczy i poznali, że są nady; spleli więc gałązki figowe i zrobili sobie przepaski.

⁸Gdy zaś mężczyzna i jego żona usłyszeli kroki Pana Boga przechadzającego się po ogrodzie, w porze kiedy był powiew wiatru, skryli się przed Panem Bogiem wśród drzew ogrodu. ⁹Pan Bóg zawołał na mężczyznę i zapytał go: «Gdzie jesteś?» ¹⁰On odpowiedział: «Usłyszałem Twój głos w ogrodzie, przestraszyłem się, bo jestem nagi, i ukryłem się». ¹¹Rzekł Bóg: «Któż ci powiedział, że jesteś nagi? Czy może zjadłeś z drzewa, z którego ci zakazałem jeść?». ¹²Mężczyzna odpowiedział: «Niewiasta, którą postawiłeś przy mnie, dała mi owoc z tego drzewa i zjadłem». ¹³Wtedy Pan Bóg rzekł do niewiasty: «Dlaczego to uczyniłaś?». Niewiasta odpowiedziała: «Wąż mnie zwiódł i zjadłam». ¹⁴Wtedy Pan Bóg rzekł do węża:

«Ponieważ to uczyniłeś,
bądź przeklęty wśród wszystkich zwierząt domowych i polnych;
na brzuchu będziesz się czołgał i proch będziesz jadł po wszystkie
dni twego istnienia.

¹⁵Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie i niewiastę,
pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej:
ono zmiążdży ci głowę,

a ty zmiążdżysz mu piętę».

¹⁶Do niewiasty powiedział: «Obarczę cię niezmiernie wielkim trudem twjej brzemienności, w bólu będziesz rodziła dzieci, ku twemu mężowi będziesz kierowała swe pragnienia, on zaś będzie panował nad tobą».

¹⁷Do mężczyzny zaś Bóg rzekł: «Ponieważ posłuchałeś swej żony i zjadłeś z drzewa, co do którego dałem ci rozkaz w słowach: Nie będziesz z niego jeść –

przeklęta niech będzie ziemia z twego powodu:
w trudzie będziesz zdobywał od niej
pożywienie dla siebie

po wszystkie dni twego życia.

¹⁸Cierń i oset będzie ci ona rodziła,
a przecież pokarmem twym są płody roli.

¹⁹W pocie więc oblicza twego
będziesz musiał zdobywać pożywienie,

Kuszenie
Ewy

Ludzie łamią
zakaz Boga

Wygnanie
z raju

CIEKAWOSTKA

Dwunastoletnia aktorka Julia Leszkiewicz w roli Boga. Wcieliła się w niego w spektaklu Michała Zadary *Biblia. Rdz 1-11* wyreżyserowanym na podstawie Księgi Rodzaju. W przedstawieniu aktorami są też widzowie, którzy uczestniczą w ukazywanych wydarzeniach, np. stwarzają świat.

Wygnanie
z raju

póki nie wrócisz do ziemi,
z której zostałeś wzięty;
bo prochem jesteś
i w proch się obrócisz!».

[...] ²²Po czym Pan Bóg rzekł: «Oto człowiek stał się taki jak My: zna dobro i zło; niechaj teraz nie wyciągnie przypadkiem ręki, aby zerwać owoc także z drzewa życia, zjeść go i żyć na wieki». ²³Dlatego Pan Bóg wydalil go z ogrodu Eden, aby uprawiał tę ziemię, z której został wzięty.

Księga Rodzaju 3,1–19; 3,22–23

PO PRZECZYTANIU

☰ Czytanie ze zrozumieniem

1. Czego Bóg zabronił ludziom żyjącym w raju?
2. Kto namówił kobietę do złamania zakazu? Co symbolizuje ta postać?
3. Co zrobili Adam i Ewa po tym, jak zjedli owoc?

👁 Ukryte w tekście

4. Jak żyli ludzie w Edenie? Jakie trudne doświadczenia ich nie dotykały?
5. Dlaczego Adam i Ewa złamali zakaz? Co nimi kierowało?
6. W jaki sposób zmieniło się życie ludzi po zjedzeniu owocu? Jakie zdobyli nowe doświadczenia?
7. Jak myślisz, co symbolizuje opowieść o wygnaniu z raju?

🍃 Język i styl

8. Wyjaśnij znaczenie podanych związków frazeologicznych. Ułóż z każdym z nich jedno zdanie i zapisz je w zeszycie.
rajskie życie, raj utracony, w stroju Adama, listek figowy, zakazany owoc
9. W jaki sposób zbudowany jest tekst biblijny? Wskaż w nim numery rozdziału i wersetów. Odczytaj zapis: Rdz 3,1–19.

🔍 Poszukaj

- *10. Odszukaj reprodukcję obrazu ukazującego złamanie zakazu przez Adama i Ewę. Jak została przedstawiona na nim opowieść o upadku ludzi? Zwróć uwagę na:
a) sposób przedstawienia postaci, c) wygląd raju.
b) zachowania i gesty postaci,

🗨 Twoja wypowiedź

11. Według niektórych interpretacji Adam i Ewa są samotnymi, bohaterskimi buntownikami przeciwko nieznanemu im potędze, według innych – symbolizują upadek człowieka. Zapisz w zeszycie po dwa argumenty do każdej z tych interpretacji.

Dziękuję

Monika Tomporek